

REDACȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM):

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe 1 an fl. 10; pe 1/2
an fl. 5; pe 1/4 de an
fl. 2.50; pe 1 lună fl. 1.

N-rii de Duminică pe
an fl. 2.—

Pentru România și străinătate:
pe an 40 franci.

Manuscripte nu se înapoiază.

ADMINISTRAȚIA
ARAD, STR. AULICH (ADAM):

INSERTIUNILE:

de 1 și 2 garmond: prima dată
7 cr.; a doua oară 6 cr.;
a treia oară 4 cr. și timbru
de 80 cr. de fiecare publi-
cațiune.

Atât abonamentele cât și
insertiunile sunt a se plăti
înainte.

Scrisori nefrancate nu se
primesc.

TRIBUNA POPORULUI

Procesul de presă al „Tribunei Poporului”

Actul de acuză.

Nr. 5798/898.

Onorabilului tribunal reg. ca judecătorie de presă,

în Oradea-mare.

Pentru agitarea contra naționalității, cuprinsă în prim-articolul „Vremea s'a împlinit” din Nrul 227 de la 10 Decembrie (29 Noembrie 1897) al ziarului „Tribuna Poporului” ce apare în Arad în editura lui Aurel Popovici-Barcianu și sub responsabilitatea redacțională a lui Ioan Russu Șirăianu, — am fost făcut aretarea cerend ordonarea și îndeplinirea procedurii de presă în contra persoanei responsabile.

Articolul aclus la provocata mea aretarea nr. 1/ și 2/, cuprinde următoarele:

Anume autorul acestui articol contemplant la început asupra împrejurărilor, că viața Românilor a fost lungi veacuri de ani numai chin și amar, și enărând și făcând cunoscut, cum Alexandru al Macedoniei și-a creat imperiu tare și puternic și cum spiritul timpurilor a nimicit această puternică țară, — îndigitează la faptul, că strămoșii Românilor ce puternici erau și cum stăpâneau odinioară întreaga lume, dar' nu peste mult timp popoare străine au năvălit asupra lor și stăpânitorii lumii repuși au fost și nimiciți. Dar' fiind-că nimic nu durează pe vecie, ci numai timpul și neprecupeștele legi ale naturii, și precum mormântul Domnului, aflatorii sute de ani în mâinile păgânului, eliberat a fost din partea popoarelor pătrunse de spiritul timpului, tocmai așa și România, cari sute și sute de ani în lanțurile sclăviei gemuseră, ridicatu-s-au în contra stăpânitorilor lor cari din roadele muncii lor se hrăneau, ridicatu-s-au în contra asupritorilor lor, dar' puterea țerei l-a strivit pe ei. În curând însă popoarele devin pătrunse de spiritul timpului, răsbaoie crâncene băntue pretutindenea, puternicii tremură de groază, capetele regilor cad la pământ scaldate în sânge, de al frăției și al dulcii libertăți răsunet răsună pământul, și puternicii nu au putere de a se apăna seracilor, cărora li-se realizează în fine dorul de a nu mai fi robi călcătorilor de legi, ci devin stăpâni pe ale lor pământuri și moște, nu însă din a domnilor grație, ci pentru-că astfel a voit duhul vremurilor, ear' acestuia nimic nu i-se poate opune.

După aceste reflecțiuni istorice autorul articolului trece la stările actuale și numește pe Maghiari haini (gonosz) și i prețuiește ca pe unii cari respect de lege nu au și cari, fiind-că nu li-a succes a deveni stăpâni pe trupurile Românilor, acum venează după suflete lor. Presintă pe Maghiari ca și pe unii, cari voesc să răpiască Românilor limba și cari totu încercă spre a i infrânga. I-au aruncat în temnițe, i-au calumniat, din a pruncilor lor gură pânea a luat și poporul lor sărac l-au făcut. (Vezi părțile însemnate cu creion colorat de pe pag. 9 și 10 a traducerii autentice.) Conform autorului articolului însă, fiii lui Traian au crescut și s-au sporit și foarte puternici s-au făcut, limba nu vor cu nici un preț să i-o deie, ceea-ce călcătorii de lege (maghiarii) vîzînd, că prin forță nu rîshesc cu ei, au recurs la viclenie și ceartă între hăiții Români provocat'au, așa, că acum deja frate cu frate se ceartă (vezi partea însemnată cu creion colorat de pe pag. 11 a traducerii), ear' oficanților eșii din ale lor rînduri le recomandă cap plecat înainte puternicilor, ceea-ce ei nu pot primi.

Se plînge mai departe, că guvernul a decretat perzarea lor și în dieta țerii s'a enunțat că maghiari vor face din ei, pre când ei avere și sânge jertfesc împărătilui lor, boii lor în darea țerii sunt constrînși a și-i da, dela copii lor laptele vacii l iau, féciorii lor frig și foame răbdă în armată: și totuși acasă notarul vorbește cu ei un-grește, ampoliații le schimosec numele,

preoții la cununii fac din ei jidani spurcați și dacă tinerimea lor cântă cîntecul vite-jesc, fudului domni (maghiarii) îi aruncă în temnițe.

Cu un cuvînt, zice că Maghiarii sunt nedrepti și siluitori, cari asupresc naționalitatea lor (Vezi părțile însemnate cu creion colorat de pe pag. 13, 14 și 15 ale traducerii).

Spunînd acestea, autorul articolului dă expresiune părerii sale, că față cu spiritul timpurilor, care asupra tuturor popoarelor veghiază, această nisuiță zadarnică este, și totodată provoacă pe Români să-i ridice capul și să privească în gură de ei, să-i strîngă rîndurile și să se ridice la luptă, cei cari se opun, pe aceia să-i nimicească, pentru-că a sosit vremea, cîsbul mîntuirii, și pentru-că cu ei este preste toate stăpânitorul spirit al timpurilor, care este în stare a doborî și pe cel mai mare și mai puternic, și care unire a făcut între Germani, între Italiani și unire făcut'a și între cele două țeri ale fraților lor (Românilor) de peste munți (Vezi părțile însemnate cu creion colorat de pe pag. 15, 16, 17, 18 și 19 ale traducerii.) Se termină articolul cu următoarele cuvinte: „Trezește-te Române din somnul tîu secular”.

Fiind-că, că conform celor predate acum tendința acestei publicațiuni ziaristice e îndreptată vîdit într'acolo, ca pe Maghiari să-i facă urgisiți înainte cetățenilor de limba română,

fiind-că, mai departe, comparațiunile făcute în articol despre căderea în ruine a puternicului imperiu, despre jertfele făcute de Români, mai departe accentuarea asupririi și plîngerea contra ei, cum și constatarea, că Maghiarii au despoiat pe Români de drepturile lor, de folosirea limbii lor materne, e într'adevăr aptă a trezi ură,

fiind-că, mai departe, în părțile dela fine articolul provoacă direct pe Români și îi agită la ură contra Maghiarilor,

fiind-că în fine, individul dator cu responsabilitate în înțelesul §-lui 13 din legea de presă, în firul investigațiunii s'a eruat în persoana publicistului Aureliu Trif din Arad și numitul a și luat deja asupra și responsabilitatea pentru provocata publicațiune ziaristică,

cu considerarea în fine și la aceea, că plenipotența necesară la punerea în cîrghere a procedurii de presă este aclusă sub 3 la arătarea sus provoată,

pre lângă transpunerea tuturor actelor și pe baza citărilor §§. ai legii

ridic acuză

contra publicistului Aureliu Trif, (etc.) pentru delictul agitații circumscrise în p. 2 al §. 172 al Codului penal și comis prin articolul „Vremea s'a împlinit”, publicat în Nr. 227 dela 10 Decembrie (29 Noembrie) 1897 al ziarului intitulat „Tribuna Poporului” ce apare în Arad (etc.)

rugînd pe prezidentul Onor. judecătorii de presă, că spre judecarea prezentei afaceri de presă să binevoască a fixa zi de pertractare, a cita pe acuzat la pertractare și despre aceste dispozițiuni a încunoștința pe subscrisul acuzator public în afaceri de presă.

Oradea-mare, la 4 Aprilie 1898.

Lázár Márton,

subprocuroeur reg., acuzator public districtual în afaceri de presă

Prin decisiul dtto 9 Maiu 1898 Nr. 6011, ziua de pertractare este fixată pe 8 Iunie (st. n.) la 9 oare a. m. În sala de pertractare a tribunalului din Oradea-mare.

(În cele următoare dăm în extens articolul incriminat, spre a se vedea că ce fals este extrasul și traducerea celor câteva frase din actul de acuză):

„Vremea s'a împlinit”...

„Sir de veacuri străcuratu-s'a preste Români și săbiile barbarilor și răutatea celor fărădelege nu ne-au strivit pe noi. Zile bune nu am avut, ci mai virtos vieța noastră chin și amar a fost. Dar' cu credința Domnului în sufletele noastre toate le-am suferit și plinirea vremii am așteptat. Că viața omului este o clipă în noianul nemărginit al timpurilor și peste voința trufașă a muritorului om duhul vremilor este stăpîn.

În ani puțini biruit-a Alexandru Makedon o lume întregă. Nenumerate împărății și cetăți și țara lui Por-Împărat la picioarele lui s'au arăzut, ca merele vermoase din pomul scuturat de vânt. Dar' n'au trecut zeci de ani, și împărăția Alexandrului Makedon praf și cenușă era și țările agonisite cu sânge și foc risipitu-s'au ca frunzele îngălbenite de gerul nopților de toamnă pe cîmp. Ce a căștigat sabia și omul, duhul vremilor a biruit.

Ridicatu-s'au strămoșii nostri din Roma de veci și slugi lor și făcutu-și-au popoarele lumii. Roman zicea, stăpîn zicea și Partii pe pustele sîci ale Iranului și Seyții pe îndepărtatele stepe ale Sarmatiei: se tîmpteau de groază și tremur li apuca la vestea de Romani. Mările și rîurile, munții și văile, toate bogățiile lumii ale lor erau și belșug și fericire era viața lor, cântări laudau mărirea lor, care va fi în veci. Dar' vremea s'a împlinit și din depărtări necunoscuta roit-au neamuri peste neamuri și asupra Romanilor s'au năpustit. Și eată, că strămoșii nostri cei tari s'au culcat la pământ ca iarba de puhoiul apelor din munte și stăpânitorii lumii s'au stîns și mărirea lor par'că numai poveste a fost.

Că ce început a avut trebuie să aibă sfîșit și vecinic dîinuitor nimic nu este pe pământ, numai vremea și nepătrunse ale firii legi. Cine va fi trufașul, să se lupte cu legile firii? Cine va fi tare împotriva vremurilor? Ca o nestăpânită putere se așterne duhul vremurilor peste popoare și înaintea lui se închină puternicii lumii și de adierea lui cei slabi se fac tari, împărății se prăbușesc și neamuri necunoscute se ridică fruntașe între popoare. Că peste toate duhul vremilor este stăpîn.

Dela nașterea Mîntuitorului nostru trecut-au veacuri peste veacuri și toate neamurile Europei ascultau cuvintele Lui și la altarele Lui se închinău. Ear' mormântul Domnului era la păgâni. Dar' eată că duhul vremurilor se j varsă peste popoare și în inimile creștinilor să sălășluește durerea că mormântul Domnului era la păgâni. Și împărății lumii prînd sabia în mîni, puternicii și slabi, săraci și bogăți își coasă crucea pe haine și rîmân iubitele soții plîngînd și copilașii orfani, eară bărbații pleacă în povestice depărtări, ca lăudînd pe D-nul să moară luptînd. Foame și sete au răbdat, răbdat-au frigul și arșița soarelui toți, și în lupte mergeau cîntînd psalmii de mîrire Domnului Christos și cu zimbetul pe buze muriau, că duhul vremurilor alina durerile lor. Așa mare este puterea lui.

Robiți au fost cei săraci sute și sute de ani și din roadele sudorii lor domni se desfătau. Iobagi li-am fost ticăloșilor stăpâni și dulceața vieții nu o-am cunoscut, ci nu-

mai fericirea de veci cerșiau lacrimile vîr sate pe altarele strămoșești. Puțini stăpâniau și plata le era biciul și foamea și ocara numai. Și în toate țerile astfel era, eară când nefericiții iobagi n'au mai putut răbda și cu mînie de fiară s'au năpustit asupra nemernicilor stăpâni, țăriile țerii i-au culcat la pământ, în roată i-au frînt și de ei ear' vai și amar a fost. Dar' eată că duhul vremurilor se varsă peste popoare și uimită lumea li simte puterea. Cei săraci și cei nefericiți, cei chinuți și cei hulți își ridică fruntea și privirile lor lumea aprînd. Bubue pămîntul de furtună, puternicii se îngrozesc, capetele de împărați cad pline de sânge în praf.

Cîntarea frăției și a dulcii libertăți rîsună pe pământ și puternicul ei glas sosește prin văi și prin dealuri și deșteaptă pe robii de veacuri.

Răsbaoie crâncene curg și sângele omenesc, roșește apa în rîuri. Dar' tunurile și puștile și baionetele puternicilor se sfarmă de duhul vremurilor sălășluit în pepturile goale ale celor săraci, se sfarmă și cad, ca lanurile grînului de coasa purtată de brațul vînjos. Că peste toți și peste toate duhul vremurilor este stăpîn.

Și nu mai suntem iobagi și robii celor fărădelege ci moșioarii noastre suntem stăpâni și vatra strămoșilor nostri ne este scut nouă și urmașilor nepoți. Dar' nu din mila și a stăpânitorilor îndurare, că ei robi au voit să fim pe veci, ci pentru-că duhul vremurilor a voit așa.

Și dinaintea lui nu este putere să stee și trufia mai marilor se face de rușine, că duhul acesta voia Domnului este și cine se ridică împotriva lui, este dripit.

Nu ne-au putut lua dar' trupurile în stăpînire cei răi și fărădelege, că brațele lor împotriva Domnului au săcat, dar' venează acum sufletele noastre. Români ne-am născut și Unguri vreau să ne facem, că neamul lor să-l mărîm și mințile noastre glorie să fie neamului lor.

Cîntarea lor să o cîntăm și jocul lor să îl jucăm, ear' doina cea dulce și hora strămoșească să le lășăm.

Dar' nu voim. Odată cu capul nu voim. Că mai scumpă ne este nouă doina în codru, decât toate bunurile vieții, și viața ni-o dăm, dar' graiul părinților nostri nu îl dăm. Atât de mult ne iubim legea și neamul și limba, de' mai bucuos robi ne facem, decât să perdem aceste comori. Așa au gîndit strămoșii nostri, așa gîndesc nepoții lor. Și gîndirile noastre însă fi turbă pe ei. Că toate le-au încercat, numai să ne frîngă. În temniță ne-au aruncat și ne-au huilt și pânea din gura copiilor nostri o au luat și ne-au sărăcit neamul întreg. Dar' fiii lui Traian au crescut și s'au înmulțit și s'au făcut tari foarte.

Vîzînd așa cei fărădelege s'au înspăimîntat și au strigat: „eată neamul fiilor lui Traian se înmulțește foarte și se întărește mai mult decât noi: veniți dară cu viclesug să-i împilăm pe dîșii, ca nu cumva să se înmulțească și când se va întempla nouă răsbouli să se însoțească și ei cu dușmanii nostri”.

Și așa le-au pus lor ispravnici de lucruri, că în toate zilele să-i sleiască și să nu împuțineze nimica din lucrurile lor, că șed fără de lucru și pentru aceea strigă zîcînd

să meargă și să jertfească Dumnezeuului lor. Să se ingreuneze deci lucrurile oamenilor acestora și să grijească de acestea, eară să nu grijească de cuvinte deșarte.

Așa se trudește și se sbat, ca să ne culce. Și veninul neînțelegerii și al prostiei l-au vărsat în inimile noastre, că frați pe frați îi ceartă și unii dintre noi se fac prieteni cu ei și în simbria lor și de frica bățăilor ne vînd și ne usuică sufletul de durere pentru nefericirea lor. Dirigătorii noștri mari și mici se feresc de noi și ne dau sfatul, să ne înclinăm idolilor și pe Christos să-1 părăsim, care „cu moarte pe moarte călcînd” a înviat. Și lupi în pelea de miei se vîră printre noi făcîndu-se înțelepți foarte și muștrîndu-ne pentru gândurile noastre bune și dîndu-ne sfaturi, că nu taie sabia capul plecat și cu venin în sufletele lor ne strigă ca Jidovii cei fără de credință: „vază-vă pre voi Dumnezeu și să vă judece, că ați făcut urît mirosul vostru înaintea lui Faraon și înaintea slugilor lui, ca să dați sabie în mâna lui, să ne omoară”.

Minciună vorbesc însă buzele lor și viclesug s'a sălășluit în inima lor. Că nu este mîntuire fără de jertfă și cei ce nu vreau să dea jertfă, sunt nouă mai dușmani de cât dușmanii. Eară cei plin de frică sunt piedici în căile noastre și făloșii de înțelepciune, cari totdeauna află cuvinte codirii, sunt reși și fărâdele, cari strică norodul mai mult, de cât gendarmii străini.

Stăpînirea ne-a hotărît pierzarea și fruntașii în adunarea țării au zis, că gândul le este să facă Unguri din noi și așa lucră, cum zic. Noi împăratului nostru avere și sânge îi dăm și pentru dările țării ne vînd boii dela car și laptele vacii dela copii. La oaste feciorii noștri rabdă și frigul și foamea și în carnea lor dușmanii au tăiat. dar' acasă ne vorbesc notarășii în limba lui Arpád și dirigătorii ne schimonoseșesc și numele și popi la cununie ni-au făcut Jidovi spurcați. La judecată ne chivăim în limba lor și la școală copilașii noștri învață cuvinte, ce nu înțeleg părinții lor și de cantă feciorii doina vitejească, în temnița îi bagă domnii fuduli

Dar' zadarnice 's toate. Că vremea s'a împlinit.

Duhul vremurilor plutește peste popoare și cuvântul Domnului risipește pe cei ce se împotrivesc. Ridică-ți fruntea Române și vezi împrejur. Cei ce s'au sumeșit, sunt așternuți la pământ și neamurile toate de jugul robiei au scăpat. Zeci de țărășoare au avut Germanii și între sine se băteau, ca prostii și de ei lumea ridea. Suflat-a peste ei vremea și cu toții s'au prins, împărat ridicat-a în fruntea lor și astăzi împărăție au, de care tremură lumea. Și Italianii hērburi au fost și domnii sugeau sângele lor, dar' sălășluitu-s'a dubul vremurilor între ei și Garibaldi s'a ridicat, coroanele prințșorilor au căzut la pământ și frații noștri din sânge de Roman azi una sunt și tari și fericiți. Și peste hotare cu drag privim. Slugi Turcilor págani au fost frații noștri Români și două țărășoare au avut, ear Vasile Vodă-Lupul Domnul Moldovei se bătea crâncen cu Mateiu Basarab din Țeara-Muntenească. Unde sunt frații vrășmași? S'au dus și uniți în cugete în simțiri Români în Turci pradă și stricăciune au făcut, ear' marele Carol e Rege-Român și împărăția lumii caută cu drag a lui prietenie.

Că vremea s'a împlinit. Ridică-ți fruntea Române și vezi împrejur. Duhul vremurilor plutește peste popoare și a sosit ciasul mîntuirii. În lături cei fricoși și cei haini și cei păcătoși. Ear' noi cu toții să ne ridicăm și zăgaz să punem pornirilor dușmane și uniți în cugete și în simțiri zid să zidim tare neamului nostru. Vlădici și țărani, săraci și bogați, toată sufletea românească la luptă să sară, că vremea s'a împlinit, duhul vremurilor este cu noi. Cei ce se împotrivesc, striviți să fie de noi, că strivurile împedecă lupta. Slab la glas și zăbavnic la limbă sunt eu, brațele noastre sunt vênjoase și tari, ridicăți-le dar'. Duhul vremurilor este cu voi.

Cuvintele, care grăesc eu vouă, dunsunt și vieață. Duh sunt, pentru-că învieaz. sufletul, eară vieță sunt, pentru-că au putere a da sufletului vieță de veci.

Din somnul cel de moarte deșteapă-te Române!

Terorism págan.

(Sl.) Avînd în vedere atât stările generale extraordinar de abnormale înlăuntrul țării, cât și dispoziția sufletească a obștei, în sfîrșit nu mai puțin indiscrețiunile voluntare ori involuntare, cu cari a fost aruncată în public și publicitate ideea serbării zilei de 3/15 Maiu, ne spuseseam încă de cu vreme părărea, cum și în ce chip credem noi să serbăm sfântul moment al reinvierii noastre naționale, anume: prin sfintele slujbe dumnezești în biserici și case; prin conveniri și petreceri sociale, fie în localuri ori locuri publice, fie acasă, la vetrele noastre; prin fapte de pietate religioasă-națională, tot atatea dovezi de iubirea de neam.

Și în acest sens dădeam sfat în public și în convorbiri particulare tuturor celor-ce ne puneau întrebări în această privință, nehrînind absolut nici o iluzie privitor la ceea-ce puneau în vedere la Blaj unii conștiați d'ai noștri publicistici. O făceam în deplină știință, ca nu sfatuim lumea la nici o faptă oprită de lege ori ordonanță; o făceam în conștiința curată, că, precum am zis încă în nrul nostru de la 18/30 Ianuarie: „nimic nu ne-ar putea strica mui mult, decât dacă s'ar dovedi, că în luptă unde punem în joc onoarea națională, în contra puterii statului noi am trage cu cartușe oarbe”.

În condițiuni și împregiurări de acostează în toate privințele și direcțiunile am propovădit și crezut, că vom putea serba cea mai scumpă și cea mai memorabilă zi din vieța și istoria noastră națională.

Se putea ceva mai legal, mai leal, mai creștinesc? Nu.

Și totuși stăpînirea págană nici atîta nu ni-a dat voie să facem; nu ni-a permis să ne îndeplinim nici sfînta datorință față cu scumpii și iubiiții noștri înaintași, cari vieți și tot ce aveau în ele mai drag și-au adus-o prinos pentru a ne face, în gândul și pornirea inimii lor, mai fericiți de cum erau ei și părinții noștri de dinainte de 1848.

Oprind prin porunca dată vlădicilor pe preoțimea de a ținea sfintele slujbe și parastase, stăpînirea expresie a dat nu numai pornirilor sale diabolice pentru existența noastră națională, dar' a silit, în duhul seu páganesc, pe ierarchii noștri de a se pune în contradicție cu dogmele sfintelor noastre biserici, cari prescriu să ne rugăm chiar și pentru reufăcătorii noștri, pentru mîntuirea sufletelor chiar și a celor mai mari păcătoși.

Cu cîtă evlavie, înălțare de inimă și suflet, cu ce sbucumare nobilă a tuturor sentimentelor noastre, în primul rînd al recunoștinței eterne, eram să ne rugăm în ziua sfîntă nouă pentru binefăcătorii cei mai ideali și mai neprihăniți ai neamului nostru! Dar' guvernul nu numai că nu ni-a îngăduit a ne aduce prinosul recunoștinței eterne în condițiuni pe deplin legale, ci a călcat mult și de parte peste hotarele legilor omenești și dumnezești: a trimis poliția în biserici în ziua de 3/15 Maiu!

Pusu-a poliția în lăcașuri dumnezești, să ne controleze cum și pentru cine ne vom ruga; să scruteze cu ce

expresiuni în fețe, în ochi, cu cîtă evlavie ne vom îndeplini în ziua de 3/15 Maiu pornirile religioase ale inimelor și sufletelor noastre. Datu-i-a porunca strajnică să privegheze pe preot și pe credincioși, oare n'ar putea desoperi fie în vorbă, ori în fisionomie, ba chiar în vre-o mișcare a corpului ceva „tradare de patrie”!

Auzitu-ați, voi popoarelor și neamurilor lumii civilizate? Poliția în biserici! Ajuns-am a face slujbe dumnezești sub priveghearea ei!

Dar' apoi, așa ceva nici în Turcia necreștină sau Rusia cea cu regim crud absolutistic, față cu Polonia nu mai obvine. Și aceste stăpîniri s'au mai înblînzit, s'au civilizat, nu mai sevirșesc păgânisme de acestea.

Numai stăpînirile ungurești, în loc de a se polei, măcar pe suprafață, dacă sunt incapabile, — și sunt incapabile! — a se primeni în fond, în loc de a da ceva pe elementele buneie cuviințe devin tot mai mult și mai mult sêlbatice.

Crede oare stăpînirea, că printr'un terorism págan ne va impune, ne va infricșoa, că ne va scădea căldura dragostei și amintirii pentru ziua 3/15 Maiu, și de totul, absolut tot ce se ține de ea? Se înșală amarnic.

Nici decum! Din contră!

Ne va face sê ne fie și mai dragă, mai scumpă, mai neuitată ziua; ear' făptuitorii ei și mai nesterși din mințile și inimile noastre, mai adorați vieța și faptele lor mai de urmat. Nu ne impune deloc terorismul págan!

Ce sê facem dar' față cu purtarea despotică a stăpînirii? ce să zicem, ce să facem, ce răspuns sê dăm?

Să ne întristăm? Să ne descurăgem?

Nu! Din contră! Săpîndu-ne adînc în inima jurămintul de pe „Cîmpul Libertății”, să ne potrivim toată vieța, toate pornirile noastre după el.

Din contră! Sê ne bucurăm, că sistemul lor a ajuns acolo, încât nu se mai poate menține prin alteceva, decât punînd polițiile în biserici!

Sus frunțile și inimile, Români!

Scrisoare din București.

3/15 Maiu. — La Florica. — În provincie. — Interpelarea din Senat.

2/14 Maiu.

Ne mai desparte o singură zi de ziua aniversării marelui eveniment petrecut la 3/15 Maiu pe „Cîmpul libertății”. Cu toate orgiile ce s'au provocat chiar în ajunul acestei serbări în jurul chestiei naționale, sunt speranțe, că serbările de mîne se vor petrece fără să fie amestecată la mijloc politica de partide.

E de remarcat de astă-dată faptul, că la serbările ce se vor da vor participa toate societățile, introducîndu-se astfel și la noi bunul și frumosul obicei adoptat deja de mult în țerile apusene, mărîndu-se în chipul acesta solemnitatea și făcînd tuturor straturilor societăți o educație națională mai intensivă.

În București sunt adecă o mulțime de societăți, mai ales de ale claselor industriale, a căror activitate se mîrginea strict la afacerile interne, la discutarea și marifestarea în jurul intereselor restrînte ale membrilor ei.

Liga Culturală a reușit de astă-dată să câștige concursul tuturor acestor societăți, dezvoltînd astfel simțul de solidaritate națională și de interes față de frații asupriți de dincolo.

A luat deasemeni măsuri ca din București să meargă studenții universitari în mai multe orașe din provincie, pentru a ține vorbiri festive naționale. Astfel se vor face mari manifestațiuni la Ploiești, Pitești, Cra-

iova, Focșani, Brăila, Galați, Bêrlad și Iași. Comitetul național-studentesc, pentru a înbărbăta publicul, a scos și un manifest, în care face istoricul zilei de 3/15 Maiu 1848 în Transilvania și stăruie ca frații liberi să manifesteze cu cît mai mare căldură în favorul celor oprimați.

*

Astădată partidul liberal-național va organiza pelerinajul la Florica, unde este înmormîntat marele Român I. C. Brătianu, care se va face Sămbetă la 9 Maiu st. v.

Cum vremea este foarte frumoasă, e sigur că lume multă va pleca atît din Bucuresci, cît și din alte orașe sê depună coroană pe mormîntul celui mai ilustru bărbat de stat al României, dela moartea căruia au trecut deja șapte ani.

Atît sêrbătorirea eroilor dela 1848 cît și cea dela Florica este o dovadă, că în inima bunilor patrioți recunoștința pentru fi mari ai neamului viează și că ori-cîr ar fi câte odată de aprinse patimile politice, sunt acte și evenimente pe cari Româniea întregă le sêrbează cu aceeași înălțătoare dragoste.

*

În ședința de Joi a Senatului, dl. G. Panu, fostul șef al radicalilor, ear' azi înregimentat în partidul conservator, a interpelat pe guvern asupra chestiei naționale. A adus dlui Sturdza aceeași acușări pe cari le-a formulat în cameră dl. Take Ionescu.

Dl. Sturdza a răspuns puțin dlui Panu, arătînd că numai fostul șef al radicalilor (odinioară înregistrat și la liberali) n'are drept și autoritate morală să acuse pe alții de inconsecvență. Cum însă dl. P. Grădișteanu, a interpelat și D-sa în aceeași chestie (insistînd îndeosebi asupra adresei pe care ministrul Wlasics ar fi trimis-o la Brașov), dl. Sturdza a lămurit afacerea și a făcut aceeași declarațiuni ca la Camera, declarațiuni ce au fost primite cu frenetice aplauze de Senat și cari au mulțumit și pe dl. Grădișteanu, drapelist.

Din România.

Reînțoarcerea în țară a părechi prințșoare moștenitoare.

Altețele Lor Regale Principele Ferdinand, Princesa Maria, precum și cei doi copii ai Lor, prințșorul Carol și mica princesă Elisaveta, s'au întors după o afare mai lungă în străinătate, Vineri, înainte de amezi la București.

Pe la orele 10 dimineața, lumea oficială și mai multe doamne din societate erau deja adunate în halta de la Cotroceni. Gara și partea din fața palatului erau decoreate cu verdeață și împodobite cu drapel tricolor.

MM. LL. Regele și Regina, însoțiți de dl. general Vlădescu, șeful statului-major regal, de d-nii colonelii aghiotanți Manu și Georgescu, de d-nele Olga Mavrogheni și Zoe Bengescu, doamnă de onoare, cum și de casa civilă, au sosit la halta Cotroceni la orele 11 și jumătate.

Majestățile Lor au fost primite de: dl. Sturdza, președintele consiliului, ministru al afacerilor străine cu d-na Zoe Sturdza; dl. M. Perekyde, ministru de interne; dl. A. Stolojan, ministru de domenii cu d-na Stolojan; dl. G. Pallade, ministrul justiției, cu d-na Pallade; dl. general Berendei, ministru de resbel, cu d-na Berendei; dl. Ion I. C. Brătianu, ministrul lucrărilor publice; I. P. S. S. Metropolitul-primat, înconjurat de P. S. S. episcopi; dl. Tache Giani, președintele Camerei, împreună cu un număr însemnat de senatori și deputați; dl. C. Schina, prim-presedinte al Curței de casație, cu mai mulți membri ai magistraturei, etc. etc., și un număr însemnat de doamne, mai toate cu buchete de flori în mînă, cum și alte persoane de distincție.

Trețul a sosit la orele 11.45 m. A. S. R. principele Ferdinand atîta la fereastră și salută. Lumea adunată strigă: „Ura” de repetite-ori. Alteța Sa Regală se arată plin de sănătate și foarte vesel.

MM. LL. Regele și Regina s'au suit în vagon, unde s'au îmbrățișat foarte călduros cu AA. LL. RR. principele Ferdinand și princesa Maria. Apoi M. S. Regele și

M. S. Regina au sărutat cu mare dragoste, pe micii principii.

Când familia regală s'a scoborât din vagon, ea repetat strigătul: „Ura! I. ear' Altejele Lor Regale au strins întrun mod foarte dabil mâna persoanelor prezente.

Micul principe Carol a trecut prin lumea oficială adunată și a dat mâna cu toții. Ofițerii generali și superiori salutau mili-tarmente.

Maiestatea Lor și Altejele Lor Regele au întreținut apoi cu fiecare persoană în parte; în urmă Maiestatea Sa Regina și M. S. R. principesa Maria, s'au suit în prima trăsură regală, cu mica principesa Maria și cu micul principe Carol, care stând în picioare, saluta în dreapta și în stânga.

Trăsurile au intrat în parcul palatului. Mulțimea adunată în locul liber dintre palat și palat a salutat cu un mare entu-ziasm și cu urale nesfârșite atât pe Maiestatea Lor cât și pe Altejele Lor Regale.

Proiectul de lege

despre

Însoțirile de credit agricole și industriale.

În ședința dela 13 Aprilie n. a dietei, șeful depuse un proiect de lege despre însoțirile agricole și industriale, ear' la 9 mai n. s'au început desbaterile asupra lui. Acestă tendință generală, cât și dispozițiile singulare ale acestei viitoare legi sunt prea străvezii și prea importante pentru dezvoltarea instituțiilor noastre, atât cele existente cât și cele ce s'ar mai înființa, încât trebuie să ne dăm pe deplin seama de ea pentru a trage consecvențe corecte spre a ne putea apăra fața, pe o timp încă, față cu acea tendință și cu acele dispoziții ale ei păgubitoare dezvoltării noastre economice naționale.

Dăm deci, înainte de toate, precum și unele dispoziții mai importante.

După §. 2.: „o însoțire de credit agricolă și industrială se poate înființa, în sensul acestei legi (?) numai prin mijlocirea unei societăți, a unei corporațiuni publice (precum sunt asociațiunile agricole, camere de comerț și industrie, corporațiuni industriale) sau însoțirii de credit centrale din țară, despre care va veni vorba mai la vale.

§. 7 spune, că: „însoțirile înființate în sensul acestei legi n'au voie să azeze filiale și să extindă activitatea peste cercul, în care se află sediul lor”.

„Acest cerc poate cuprinde mai multe comune numai în cazul, dacă aceste se țin în unul și același, ori învecinat notariat actual, sau dacă hotarele or se ating ne-învecinat”.

Întru promovarea intereselor însoțirilor, în viitoarea lege în §. ei 47, se înființează în Budapesta o „însoțire de credit centrală din țară („országos központi hitel szövetkezet”, ai cărei membri ordinari devin cele „însoțiri de credit agricole și industriale, cari răspund dispozițiilor acestei legi și intră în însoțirea centrală” (§. 48 b.) și acum urmează o serie de dispozițiuni grave, anume:

Însoțirea de credit centrală poate numi ca un membru atât în direcțiune cât și în consiliul de priveghiere ale însoțirilor ce se țin de dânsa.

Însoțirea de credit centrală are drept de priveghiere și de controlă asupra conducerii tuturor însoțirilor ce se țin de ea, drept de a exercita și a căruia dispun statutele.

În casa, dacă comitetul supraveghetor, conform §-195 al art. de lege XXXVII: 1875 convocă adunarea generală, trebuie să însoțităntze imediat despre această convocare direcțiunea însoțirii de credit centrale, în care cas aceasta din urmă are drept a suspenda direcțiunea ori membrii sin-culari ai însoțirii (respective) până la în-cuviințarea adunării generale și a dispune asupra gestiunii provisorie a afacerilor.

Însoțirea care a intrat ca membru ordinar în însoțirea centrală, câtă vreme rămâne membru al acesteia, poate să-și revizuiască statutele numai cu învoierea direcțiunii însoțirii de credit centrale. Fără a fi dovedit această învoiere, schimbarea statutelor nici nu poate fi trecută în registrul tribunalului comercial.

Direcțiunea însoțirii de credit centrale stă-ruiește condițiunile generale de a face nego-țul de însoțirilor ce se țin de ea și hotărăște, dacă se pot primi depuneri spre economisare;

ear' dacă ea, în care măsură și cu ce modalități.

Este de lipsă învoierea direcțiunii însoțirii de credit centrale, pentru-că însoțirile ce se țin de însoțirea centrală să poată lua bani împrumut de la a treia persoană.

Statutele stabilesc, în ce condițiuni însoțirea de credit centrală poate să excludă vre-o însoțire pentru neregularitate în conducerea afacerilor sau din oare-care alt motiv.

Însoțirea membră a însoțirii de credit centrale nu poate să se contopească cu o altă însoțire decât cu învoierea direcțiunii însoțirii centrale și pe baza unei aprehieri a averii din partea expertului emis de către amintita direcție.

Dacă privitor la promulgarea de concurs al cutărei și cutărei însoțiri, membră a însoțirii centrale, condițiunile escrieri sunt date, pentru deschiderea concursului poate să petiționeze și direcțiunea însoțirii centrale”.

(Va urma.)

1848.

13 Maiu.

Carloviț.

În Carloviț s'a ținut azi o adunare națională, în care după-ce s'a ars proclamațiunea lui Cseraovics — „a Sârbului renegat” — și-au ales un voivod sârb în persoana lui Ștef Șuplicați cu putere neatâr-nătoare tocmai ca Iellacici. Metropolitul din Carloviț, Iosif Raiacici fu proclamat de patriarh. A fost vorbă și despre Români, și un deputat român suindu-se pe tribună a cerut dela Sârbi, ca ei să nu împedec pe Români întru alegerea unui metropolit român și ca eparchiile Verșet-Tișoara să se mute în românești. Patriarhul dă un răspuns favoritor și provoacă pe Români să-și aleagă și ei un ban românesc, precum a fost oare-cândva prin Bănat. Promisiunile patriarhului s'au pus și pe hârtie, iscalite de însuși patriarhul. Tot în adunarea aceasta a promis un Sârb bătrân, că el în decurs de 24 ore e în stare să înarmeze 20.000 fociori, deci Sârbii pot conta la el. Adunarea a ales 200 de bărbai, cari au să meargă la Viena pentru a cere dela Împă-rat întărirea celor hotărâte. (Gaz. de Trans.)

Neoplanta.

Aici se află 800 Sârbi înarmați; toți au venit din Sârbia; au de gând a petrece aci mai multe zile, apoi vor porni spre Praga pentru a lua parte la adunarea din 31 Maiu. Conducătorul lor, Cinaunic, oficer de ai lui Kara Georgevici, spune, că principele Sâr-biei e gata pe tot minutul să trimită în Un-garia 20.000 ostași pentru apărarea Sârbilor și a lihrilor. Maghiarii susțin, că mișcă-rile ilire-sârbești se fac cu știrea ministrului din Viena. (Gaz. de Trans.)

14 Maiu.

Pesta

Palatinul Stefan a trimis comisariului re-gesc Hrabovszki un ordin, în care 'i demân-dă, ca împreună cu I. Zsitval și cu I. Öt-vös să călătorească în Croația și să tragă pe banul Jelacici în judecată deinfide litate și tradare de patrie, să-l suspende de la o-ficiul de Ban și să-l despoaie de rangul militar.

NOUTAȚI

Arad, 17 Mai n. 1898.

Dr. Vuia va începe practica me-dicală în Baile Herculane (Mehadia) la 21 Maiu st. nou.

„Nemzeti szövetség” la Sebeșul sâsesc. Tocmai pe ziua de 3]15 Maiu era hotărâtă adunarea ligei de maghiarisare la Se-beșul sâsesc. Mare cutezanță, ca să nu zi-cem altceva, a fost dela rectorul Herczegh și ceata dînsului, de a frustra sentimentele poporului român tocmai în această zi mare, hotărînd a merge spre a'î îndemna la ma-ghiarisare.

Se vede însă, că deruta dela Baia de Criș și Brad a mai răcorit puțin pe dl

Rector Magificus în avântul'seu, căci la Se-beș nu s'a dus. A fost ocupat mē rog, cu alte lucruri!

Eată de altcum ce scrie patriotica ce apare aici Lunia la amiazi, intitulată „Aradi hétfoi ujság”:

...Din centru ar fi trebuit să vină pre-sidentul Herczeg Mihály, rector universitar, dar' fiind-că dînsul a fost reținut, a telegrafat lui Institutoris Kálmán (din Arad) recercându-î să-î substituie. Dar' nici In-stitutoris nu a putut merge...

Puțin, dar' spune mult! Vivat sequens! Vom vedē în curēnd și isprava din Sibiu, unde — după cât se știe până acum — încă are de gând „Nemzeti Szövetség”-ul dlui Herczeg să-și cerse norocul.

Desmîțire. Dl Trifon Lugoșan, profesor de musică la seminariul din Arad, desmîte știrea dată eri în ziarul nostru, că corului seminariul nu 'i-ar fi dat voie dl director A. Hamsea să cânte Duminecă în 3/15 Maiu cântările liturgice în biserică. Faptul însă, că corul seminariul n'a cântat nu-î desmîte, nu-î poate desmîți dl Lugoșan, și acesta dovedește tocmai contrarul de la ceea-ce ar vrea d-sa să desmîtească.

Earăși bucurie în Izrael. „Egyetérés” de la 14 Maiu înregistrează cu mare bucu-rie, că de la direcțiunea din Seghedin a că-ilor ferate s'a subșternut ministeriului peti-țiune pentru două sute maghiarisări de nume.

Cum se vede, patrioții lucră din rășputeri, ca în timp cât se poate mai scurt să în-mulțiască nația — barem după nume.

„Câmpul Libertății.” Cu ocaziunea zilei de 3/15 Maiu a apărut un organec omemorativ al evenimentelor transilvanene dela 1848, num-er unic, cu următorul sumar:

După cinci-zeci de ani; Avram Iancu, Craiul Munților; Pe câmpul Libertății; O fi — este; Inainte!; Cădevor? George Bariț; 3/15 Maiu; Alexandru Stoica Șulut de Cârpeniș; Simion Bărnuț; Tropaeum Trajani; Andrei Mureșanu; Simeon Balint; O privire asupra mișcării Românilor din Ardeal dela 1848; Din 1848 (fragmente); Ioan Buteanu; Nicolae Bălcescu; Vasilie Moldovan; Ion Axente Sever; Lupta dela Mășișel; Timoteiu Cipariu; Al. Papiu Ilari-ri; Un cânteț al lui Iancu; Deșteaptă-te, Române!; Aron Pumnul; Discursul lui Băr-nuț; A. Treb. Laurian, etc.

Librării din Germania în contra maghia-risării numerelor de comune de la noi. În Lipsca s'a ținut în luna aceasta o adunare generală a librării și editorilor germani, în care acestia au luat poziție în contra numerelor maghiarisate ale comunelor din Un-garia. Anume la referada, că în Ungaria s'a votat o lege despre maghiarisarea numerelor de comune și orașe, adunarea a hotărît una-nim, că librării și editorii din întreagă Ger-mania în corespondențele lor cu cei din Ungaria au să se folosească exclusiv de nu-mirile vechi germane ale orașelor și comu-nelor.

Amânarea manevrelor din Bănat. După-cum se scrie din Tișoara, manevrele mari din jurul Buziașului probabil că nu se vor ținē de loc, ori se vor amâna pe mai târziu, fiind-că în părțile sudice ale țerii bântuie în mare măsură morva (mucăria cailor) ceea-ce la cas de a se ținē ma-nevrele, ar face în cai pagube de sute de mii. Adoptările la cuartirul împăratului sunt sistate deja.

Cercul Múzes continuă a da representați-uni bine alese și bine succese. Pentru aceasta are și public destul de numēros în fiecare seară. Membrii cercului sunt dintre cei mai buni artiști de felul acesta, dar' mai ales frații Karol (3) prin ca-valcăda lor, apoi domnișoara M. Wolner prin producțiunile ei pe sîrma de telefon, dl

Klár cu piramida turnului Eiffel, călărețele Miss Johanna și Miss Josseffa, indeosebi însē Eduardo (băiatul mai mare al di-rectorului, seceră multe aplause din partea publicului.

Gimnasiu nou în Novi-Sad. Patronatul gimnasiului sârbesc gr. or. din Noi-Sad a hotărît să clădească un nou edificiu gim-nasial. Spesele împreunate cu clădirea acestui nou gimnasiu sunt preliminați în suma de 100,000 fl.

Med. univ.

Dr. Nicolae Comșa, Karlsbad

„Weinhaus” Sprudel-Gasse.

ULTIME ȘTIRI

RESBOIUL.

Așa se vede, că norocul s'a întors de câtăva vreme pe partea Spaniolilor, ceea-produce printre Americani nervositate, ne-dumerire și pipăire nesigură dnpă acțiuni de întreprins.

Flotele dușmane mereu se preumblă pe largul mării Incoaci și Incolo, par'că și una și alta ar voi să ocolească lupta hotăr-toare.

Întru aceea pe coastele insulei Cuba se întemplă mai în fiecare zi câte o încăie-rare, provocată prin aceea, că corăbiile a-mericane cearcă să se apropie de cutare ori cutare oraș, spre a duce răsculaților vipt și muniție, și a scoate trupe la mal. La aceste încercări sunt mai întotdeauna respinse de către corăbiile spaniole, prici-nuindu-le perderi mai mici ori mai mari.

Depeșile de eri și alaltăeri sună:

Madrid, 16 Maiu.

Știrile din Havana toate vorbesc despre o victorioasă respingere din partea Spaniolilor a unor corăbii a-mericane, cari încercaseră a se a-propia de mal. O corable americană a suferit mare pagubă, celelalte au fost silite să fugă.

Aceasta s'a întemplat chiar pe un punct, zis Blanco, al portului din ca-pitala insulei Havana.

Mare senzație produce un comu-nicat al oficioasei „Corespondenzia”, care spune, că „situația la Cuba arată acuma prospecte îmbucurătoare, pe cari nu putem să le tănuim.

Se așteaptă supunere din partea unui mare numēr de răsculați. Pași făcuți pe la cei mai de vază conducători ai răsculaților lasă de prevēzut izbânde.

Washington, 16 Maiu.

Comandantul suprem al flotei ame-ricane din apele Filipinelor anunță, că lipsa de hrană va sili pe semne pe guvernorul spaniol de a se preda în scurt timp. Manila poate cădea în ori-ce moment.

Pace în Italia.

(ofotos.)

Roma, 16 Maiu.

In tot regatul liniștea e restabilită în mod statornic.

Deputatul socialist Pascetti, de o săptămână stă în edificiul parlamen-tului, de frică să nu fie arestat ca unul, care e dovedit, că a ațîțat po-porațiunea la răscoală.

In Orient.

Atena, 16 Maiu.

Trupele turcești au început să pără-sească Tesalia.

Bibliografie.

„Viața Sântilor“ de Tit Bud, un voluminos op. a apărut în Gherla, în tipografia diecesană. Prețul 6 coroane. Opul se estinde pe 416 pagini în format mare, aproape folio, descriind viața și suferințele sântilor, cari se onorează în biserica noastră orientală, dar, cari deodată sunt onorați și în biserica occidentală. În partea meritorică a opului n'avem ce să zicem din a noastră parte; dacă e ceva de zis, vor zice cei chiamați. Nu putem însă trece cu vederea ramolita ortografie și stilul de pe vremurile latinisătorilor. Ca specimen în semnă aci următoarele: „..... din cetirea vieței Sântilor nar (n'ar) debuț (trebui)...“ „..... să le cetești și aceste orduri...“ „... cu adevărat discipul a (a) lui Christos“ „... na (n'a) servit idolilor...“ „fluviile, lacurile, marea și adăncurile a (au) primit“... „Trupurile acele nu sau (s'au) scolat, și totuși pe arena de luptă sa (s'a, recte s'au) ivit nouă (noue) și nouă (noue) cete de eroi“... „..... timpurile cele vechi a (ale) eroilor“; „desfrânări“ (desfrânări) „despre fapte atât de minunate ca a (ale) creștinilor“... „virgure debile... a (au) suferit“... „se duceau la episcop... și au cerut boțezul.“ „pentru apărerea căreia a murit cu atâta resemnățiune“... „leul îmblă răcînd și căutând pe cene să înghițească.“ „Neci mörtea, neci viața“ etc. dar' mai pre sus de toate trebuie să relevăm espresiunea posterioritate: „Astfel a rămas pentru posteritate (posteritate) istoria martirilor“... și „Aceasta am însemnat (însemnat'o) și eu în descrierea vieței acelora S. Martiri“, etc. etc. Scăderi acestea, cari mai ales în opuri destinate pentru poporul de rënd, care cetînd are să învețe și limbă și stil și ortografie bună românească, — nu este permis să obvină. În fine pentru orientarea publicului notăm că opul este dedicat episcopului Ioan Szabó din Gherla „archireului bun, sacerdotului piu,

teologului erudit, prelatului venerabile, patronului generos, promovătoarei energice și susținătoarei călduroasă a științelor sacre și oneste. Părintelui celui mai bun și mainobil prin Splendoarea Vîrtuților“

Atât! Acum suntem luminați!

Convocare.

Adunarea constituantă a „Asociațiunii de economii și ajutor din Giroc se va ținea Duminecă în-17/29 Maiu 1898 în Giroc, la oarele 2 p: m. în localul școlai inferioare gr.-or. rom.

OBIETE:

- 1 Alegerea unui președinte și a unui notariu ad hoc precum și a lor 2 bărbați de încredere.
2. Raportul comitetului fundatoriu asupra membrilor înscriși și cvotelor subscrise.
3. A lua conclus cu privire la întemeierea asociațiunii.
4. Desbaterea și statorirea statutelor.
5. Alegerea pres. asoc., directorului, com. dir. și a comitetului de supraveghiere.
6. Eventuale propuneri.

Ghiro, 27/9 Maiu 1898.

În numele com. fundatoriu:

Atanasiu Baicu m. p., inv. gr.-or. rom.

Editor: Aurel Popovici-Barcianu.

Redactor responsabil: Ioan Bășu Sirianu.

NOUA PRAVALIE

DE

VESTMINTE BĂRBĂTEȘTI ȘI DE COPII ÎN ARAD.

Subscrisul aduc la cunoștința onoratului public, că prăvălia mea de până acum,

de ghete, pălării și obiecte de modă pentru bărbați

'mi-am îmbogățit'o prin

un depou de vestminte bărbătești și de copii.

Vestmintele sunt fine și ieftine, pe fie-care bucată e pu „prețul fix“ cât se poate mai mic

În prăvălia mea se pot căpăta acum tot felul de articli aparținători branșei îmbrăcămintelor, onoratul public prin comandela făcute la mine, poate deci să facă crutare de timp și de bani.

Recomandându-mi noua întreprindere bunăvoinței și sprijinului on. public cumpărător, rămân

cu distinsă stimă:

LUDOVIC MARKUS

Arad, strada Andrassy Nr. 17

Valabil dela 1 Maiu 1898.

MERSUL TRENURILOR

Valabil dela 1 Maiu 1898.

Table with multiple columns showing train routes and fares between various cities like Arad, Claba, Oradea-mare, Seghedin, Brad, and Moneasa. Includes sub-headers for different routes and fare types (pleacă, seara, dim.).